

Hij vertelt: Op 24 juni 1573 waren Edam en Monnickendam in handen der geuzen. Een maand later werd reeds door de Noord-Hollandse steden een vloot toegerust. Hoorn en Enkhuizen leverden elk 3 schepen, Medemblik, Edam en Monnickendam elk één en Monnickendam bovendien nog een galei. Kort voor de zeeslag werd de sterkte op 24 schepen gebracht. Admiraal van de vloot was Cornelis Dircksz burgemeester van Monnickendam. Zijn admiraalschip heette De Eendracht. Alva's vloot bestond uit 12 schepen en 6 jachten. Admiraal was Graaf van Bossu, stadhouder van Holland, Zeeland en Utrecht. Hij was een Zuid-Nederlands edelman.

Zijn admiraalschip, de Inquisitie, was een zeekasteel zoals men op de Zuiderzee nog nooit gezien had. Het voerde 32 stukken geschut en was bemand met 400 koppen (De Eendracht 200). Rol, de oud-burgemeester van Hoorn, was Schout bij Nacht. Kort na het begin van de strijd vluchtte Rol en anderen volgden zijn voorbeeld, waaronder de vice-admiraal Frans van Boshuizen.

Jan Haring van Hoorn, die eerder bij de Diemerdijk een grootaantal Spanjaarden had tegengehouden in zijn eentje en daardoor veel strijdmakkers het leven redde, haalde de Spaanse vlag naar beneden.

Bossu wist toen hoe de vlag erbij hing en gaf zich over. Jan Haring was na zijn daad in de borst geschoten en direkt dood.

Bossu werd in het weeshuis gevangen gezet en na 3 jaar uitgewisseld.

Erg wees zal hij zich niet gevoeld hebben; hij werd goed behandeld. De overwinning bleek van beslissende betekenis voor het behoud van het Noorderkwartier.

Door de val van Haarlem werd het gewest Holland in twee delen gesplitst.

Op aanraden van Willem van Oranje ontstond in het noorden een College van Gecommitteerde Raden. Dit College zou in stand blijven tot het einde van de oorlog. Het Noorderkwartier bleef echter funktioneren tot de Franse tijd in 1795.

In Hoorn was deze Raad gevestigd in het tegenwoordige Westfries Museum.

Alkmaar echter, als voornaamste stad, zat hem voor. Als Alkmaar dacht hier munt uit te slaan, dan was dit een misrekening want in 1584 sloeg Hoorn zijn eerste munt, een rijksdaalder met het muntteken van Hoorn. Omdat dit onwettig was berispten de Staten van Holland Hoorn. Hoorn beloofde beterschap. In samenwerking echter met Enkhuizen en Medemblik werd in 1586 opnieuw tot oprichting van een munt overgegaan.

Met Alkmaar, die protesteerde, werd afgesproken dat in 1589 daar de munten geslagen zouden worden. De Westfrieze steden kwamen hun afspraak niet na. In Alkmaar is nimmer een munthuis gekomen.

("De Westfrieze Munt" door Drs. W.F.G. Wiese.)

Heerhugowaard werd in 1631 drooggemaakt. Het dankt zijn naam aan de eerste baljuw uit Medemblik, Hugo of Huig van Assendelft, die in 1296 door de Westfriezen werd verslagen. Alkmaar en Hoorn wilden beiden invloed uitoefenen hoe de polder zou worden verkaveld. Alkmaar, die wist hoe gek Hoorn op munten was, bood een groot aantal harde guldens als Hoorn van zijn invloed zou afzien. Hoorn stemde toe. In Alkmaar is Heerhugowaard verkaveld. De nieuwe polder werd volkomen op Alkmaar ingesteld.

Hoorn had het aan zichzelf te danken dat ze geen invloed konden uitoefenen op het nieuwe gebied. Met het geld werd 2 jaar later het Proostenhuis vernieuwd.

De Gecommitteerde Raden vergaderden daar. Op de voorgevel toonde de leeuw van Hoorn zijn misnoegen over de gang van zaken door zijn achterdeel naar Alkmaars stadswapen te keren.

Alkmaar was in tegenstelling met Hoorn voor zijn vervoer zeer afhankelijk van zijn waterwegen. Om ook in droge tijden te kunnen varen, wilde Alkmaar sluisen plaatsen. Door tegenwerking van Hoorn is dit niet gebeurd.

In 1877 werd de Rechtbank van Hoorn naar Alkmaar verplaatst, dat was een bittere pil voor Hoorn.

In 1898 werd de spoorlijn Alkmaar-Hoorn geopend.

Op zaterdag 21 juni ging "Oud-Hoorn" op bezoek bij "Oud-Alkmaar".

De heer J.J. Schilstra hield een boeiende lezing over de problematiek van de stadsvernieuwing in Alkmaar. Daarna hadden wij een rondwandeling door het oostelijk stadsdeel. Toen wij voldaan per trein huiswaarts gingen dacht ik: "het spoor" tussen Alkmaar en Hoorn.

N.G. Hauwert